

PROJECTE DE LLEI
DEL PROCEDIMENT CONTENCIÓS ADMINISTRATIU

Exposició de motius

I. Antecedents

En el moment que es va promulgar, la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, del 15 de novembre del 1989, va complir dos funcions clarament diferenciades: per una part, la creació de l'ordre jurisdiccional esmentat, que no existia a Andorra amb anterioritat; per l'altra, l'establiment de les normes de procediment davant d'aquesta jurisdicció, i la regulació, per tant, del procés contenciós administratiu. Escau recordar que es tracta d'una norma anterior a la Constitució i que, d'acord amb l'ordre institucional vigent en aquell moment, l'Administració de justícia depenia dels coprínceps; per això era una llei emanada dels delegats permanents.

La Constitució, del 1993, va configurar l'Estat andorrà com un copríncipat parlamentari; va reconèixer la independència de la justícia, que en endavant s'administraria en nom del poble andorrà, i va establir que una llei qualificada regularia l'estructura, la composició i el funcionament de l'Administració de justícia i l'estatut jurídic dels seus membres. Ho va fer la Llei qualificada de la justícia, del 3 de setembre del 1993, i, a partir de la seva entrada en vigor, tot allò relatiu a la jurisdicció va quedar comprès en el marc de la Llei qualificada esmentada, de forma que, des de llavors, i contràriament a allò que el seu nom indica, la Llei de la jurisdicció administrativa ja no regula l'estatut d'aquesta jurisdicció, sinó únicament el procediment que se segueix davant d'ella. Aquesta segona part de la Llei, la més extensa, ha perdurat fins a avui, i ho ha fet amb poques alteracions: les adaptacions introduïdes per la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre del 1993, i algunes petites modificacions posteriors. Explica, sens dubte, aquesta resiliència del text legal el fet que estava inspirat en principis generals plenament congruents amb els principis i els valors que proclama la Constitució, i que era una norma tècnicament ben construïda i adequada a les necessitats del Principat.

Tanmateix, en aquest període de més de trenta anys s'han produït canvis importants, tant en les nostres administracions públiques com en les expectatives dels ciutadans i en els mitjans tècnics i materials posats a disposició de l'Administració de justícia. Així doncs, s'ha considerat convenient dotar la jurisdicció administrativa d'una nova llei de procediment que tinguin en compte tots aquests canvis, especialment ara que el Codi de procediment civil ha establert nous estàndards en matèria de dret processal. Certament, aquesta llei consolida la voluntat de convertir el Codi de procediment civil en la norma processal de referència, i s'hi remet per a qüestions molt diverses.

II. Estructura de la Llei i precisions terminològiques

La llei s'estructura mitjançant l'ordenació consecutiva de les normes processals, de forma respectuosa amb el desenvolupament d'un procés contenciós administratiu. Així, el títol I estableix les disposicions de caràcter general i els principis generals del procediment; el títol II conté tots els aspectes relatius a les parts: la capacitat, la legitimació activa i passiva, la figura de l'adherent o coadjuvant, que té una importància especial en el procés contenciós administratiu, i també la defensa i la representació processals; el títol III, dividit en tres capítols,

regula ordenadament la mecànica del procés davant de la jurisdicció administrativa, des de la presentació de la demanda fins a l'acabament, ja sigui per mitjà d'una sentència sobre el fons o bé d'un aute, que no resol el fons però posa fi al procediment; finalment, el títol IV, es destina a l'execució, tant voluntària com forçosa, de les resolucions de la jurisdicció administrativa i també dels actes administratius que siguin executoris, ja que la jurisdicció administrativa continua sent l'encarregada de dur a terme aquesta execució, quan no ho faci la mateixa Administració o el saig.

Seguint el criteri adoptat pel Codi de procediment civil, la Llei denomina genèricament *tribunal* qualsevol òrgan judicial, i defuig de particularitzar si la competència per fer un acte concret correspon al secretari judicial o al batlle, per afavorir una distribució més flexible del treball judicial.

També des del punt de vista terminològic, escau precisar que la Llei anomena recurs contenciós administratiu el procés davant de la jurisdicció administrativa i fiscal, de forma que, en aquest sentit, *recurs* és sinònim de *procés*. En el mateix sentit, la part recurrent és la que endega el procés per mitjà de la presentació de la demanda, així que *recurrent* i *demandant* es poden considerar igualment sinònims.

III. El procediment en primera instància

Aquesta Llei regula un únic procediment en primera instància, que resulta aplicable a tota classe de recursos, amb independència de la quantia o de la matèria. Es tracta d'un procediment relativament simple i àgil, força semblant al que preveia la Llei del 1989, però que en corregeix les mancances, en particular les que estaven lligades a la impossibilitat de la part recurrent de formular noves al·legacions o de proposar noves proves en rebre trasllat de l'escrit de contesta a la demanda.

El recurs contenciós administratiu s'inicia amb la presentació de l'escrit de demanda, que s'ha d'acompanyar dels documents que acrediten la representació i la legitimació del recurrent, i el compliment dels altres requisits processals per a l'admissió del recurs, i també dels documents i dictàmens pericials que fonamenten la pretensió que s'exerceix. El termini per presentar la demanda serà, ara, de dos mesos a comptar de la publicació de la norma o de la notificació de l'acte impugnats, en lloc del mes que preveia la Llei del 1989, si bé es manté el termini de sis mesos a comptar de la data de la resolució presumpta, quan no hi hagi notificació ni publicació. Així mateix, s'estableix l'assistència tècnica preceptiva d'un lletrat en tots els processos davant de la jurisdicció administrativa. Segueix el tràmit d'admissió, en el qual el tribunal pot concedir al recurrent un termini per esmenar els defectes susceptibles de ser-ho, quan sigui el cas. Admès el recurs, se'n fa publicitat, mitjançant la publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, a fi que puguin intervenir en el procés totes les persones interessades; la llei introdueix normes que regulen l'adhesió al procés, que no existien en la Llei del 1989.

Quan el recurrent hagi demanat la suspensió de l'acte impugnat, o l'adopció d'altres mesures cautelars, el tribunal resol sobre aquestes peticions, amb l'audiència prèvia de la part demandada, si escau, i en tots els casos trasllada la demanda a la part o les parts demandades, per a contesta i per l'aportació de l'expedient administratiu.

Si a l'escrit de contesta s'invoquen fets nous, no esmentats a la demanda, el recurrent gaudeix d'un tràmit d'al·legacions complementàries. També gaudeix d'aquesta possibilitat en rebre trasllat de l'expedient administratiu i, en el cas que el recurrent consideri que aquest expedient no està complet, disposa d'un termini per fer-ho saber al tribunal, a fi que aquest darrer pugui reclamar l'aportació dels documents que hi falten, i d'un nou tràmit d'al·legacions

complementàries si s'aporten documents nous que ho justifiquin. Totes aquestes són novetats respecte de la Llei del 1989, que corregeixen les limitacions processals que tenia el recurrent en aquesta matèria, i que han de permetre una millor defensa dels seus interessos.

La Llei també estableix com a novetat que la prova es proposa després de traslladar els escrits de contesta a la demanda i, quan sigui el cas, de contesta a les alegacions complementàries. També estableix que, quan les proves admeses es limitin a la documental i als informes i dictàmens pericials presentats per les parts, en el mateix aute d'admissió el tribunal ja assenyalava el tràmit de conclusions, cosa que ha de repercutir de forma positiva en el termini de tramitació del recurs. En els altres supòsits, el tribunal ha de disposar el que sigui necessari per practicar les proves en un termini de trenta dies, prorrogable per trenta dies més. En aquest tràmit seran directament aplicables les normes sobre prova previstes pel Codi de procediment civil, si bé, atenent a la naturalesa pública dels interessos que es ventilen en el procediment contenciós administratiu, el tribunal gaudeix, com fins ara, de la possibilitat de practicar d'ofici qualsevol prova que consideri adequada per resoldre les qüestions que li són sotmeses, quan no hagi estat proposada per les parts. Acabada la pràctica de les proves, el tribunal assenyalava termini a les parts per presentar les seves conclusions.

S'obre tot seguit el termini de què disposa el tribunal per dictar sentència, que és de trenta dies hàbils. Si el tribunal considera necessària la pràctica de diligències per millor proveir, el termini se suspèn durant el temps que calgui per fer-ho, i el tribunal haurà de donar a les parts un nou tràmit de conclusions complementàries, per garantir el principi de contradicció.

IV. El sistema de recursos

En consonància amb el nou Codi de procediment civil, la Llei introdueix un recurs de reposició contra totes les resolucions que no són susceptibles d'apel·lació, tant del batlle com del secretari judicial, excepte en els supòsits en què la Llei estableixi expressament que no hi cap recurs. Com tot recurs de reposició, s'interposa davant del mateix òrgan autor de la resolució, que és també qui el resol. Malgrat que l'eficàcia d'aquest recurs és previsiblement limitada, s'ha considerat útil perquè és una garantia suplementària per a les parts en el procés, que permet resoldre de forma molt àgil les qüestions plantejades, i no representa cap dilació significativa.

D'altra banda, la Llei manté els dos supòsits de recurs d'apel·lació que ja existien amb anterioritat: per una part, el recurs d'apel·lació contra les sentències dictades pel Tribunal de Batlles, que obre la segona instància del procés, i, per altra part, el recurs contra els autes que declaren inadmissible el recurs contenciós administratiu, o els que impossibiliten la continuació del procés o deixen resolta definitivament alguna de les qüestions litigioses, que no obre la segona instància, i se segueix per un procediment més simple. En la tramitació del recurs d'apel·lació també és possible la interposició de recursos de reposició.

Escau assenyalar com a novetat que, en endavant, el recurs d'apel·lació s'ha de presentar, en tots els casos, directament davant de la Sala Administrativa del Tribunal Superior. Fins ara, aquesta forma de presentació esqueia únicament al recurs d'apel·lació contra els autes, però no al recurs contra les sentències, que es presentava davant del Tribunal de Batlles, sense que la diferència aparegui justificada. Així, s'ha considerat adequat unificar el criteri, que, a més a més, coincideix amb l'emprat pel nou Codi de procediment civil.

V. La revisió de les sentències fermes

La Llei conté també un procediment específic de revisió de les sentències fermes en alguns supòsits excepcionals, que són exactament els mateixos que la fan possible en el procediment

civil. La competència per conèixer i resoldre el judici de revisió s'atribueix a la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, mentre que el procediment es remet a la regulació continguda en el Codi de procediment civil, o bé, quan la causa de la revisió sigui una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans que constati la vulneració d'un dret fonamental, en la Llei qualificada de la justícia i la Llei transitòria de procediments judicials, que regulen amb caràcter general el procediment de revisió en aquest supòsit per a tots els ordres jurisdiccionals.

VI. L'execució

El dret fonamental a la jurisdicció no s'esgota en el dret a l'obtenció d'una sentència congruent amb les pretensions exercides davant d'ella, sinó que abasta també el dret a l'execució de les sentències fermes, que és la condició de la seva eficàcia. Cal, per tant, que la Llei estableixi els mecanismes adequats per garantir-la, i aquest és l'objectiu que persegueix el títol IV.

En primer lloc, la Llei estableix mesures per protegir les sentències fermes i per facilitar-ne el compliment voluntari, especialment per l'Administració. També desapareix la possibilitat de suspensió de l'execució que preveia la Llei del 1989 per a alguns supòsits excepcionals, i s'incorpora, en canvi, amb el mateix caràcter excepcional, la possibilitat d'expropiació forçosa dels drets reconeguts enfront de l'Administració per una sentència ferma. Aquesta expropiació es regeix pel procediment previst per la Llei d'expropiació i, per tant, requerirà un acord exprés del Consell General.

En defecte d'execució voluntària, la Llei preveu també mecanismes d'execució forçosa. Des d'aquesta perspectiva, quan la sentència declari que l'acte impugnat és conforme a dret i no incorre en cap vici que l'invalidi, allò que s'executa pròpiament és l'acte, i no la sentència; per tant, en la major part dels supòsits, aquesta execució podrà ser duta a terme per la mateixa Administració o pel saig, i en els supòsits restants no es diferencia de l'execució d'un acte administratiu per la jurisdicció. En canvi, l'execució forçosa enfront de l'Administració presenta trets peculiars, que s'aparten molt de l'execució de les sentències civils, i la Llei estableix diversos mecanismes per fer-la possible; aquesta execució serà sempre practicada per l'òrgan jurisdiccional, ja que es descarta la possibilitat que el saig executi sentències contra una Administració pública.

VII. Els procediments especials

Actualment hi ha dos procediments especials en matèria contenciosa administrativa, que són els que regulen la Llei qualificada d'immigració i la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum. Per raó de la seva especificitat i de la connexió inextricable amb les normes substantives, s'ha considerat que era adequat mantenir la regulació processal d'aquests recursos contenciosos administratius dins dels textos legals esmentats. Conseqüentment, aquesta Llei no regula directament cap d'aquests procediments, i es limita a fer una remissió general a les normes que els contenen, en les disposicions addicionals segona i tercera.

VIII. El règim transitori

La modificació de les normes que regeixen el procés contenciós administratiu comporta la necessitat de determinar quines són les normes aplicables als processos que s'estiguin tramitant en el moment de l'entrada en vigor de la Llei, per tal de preservar la seguretat jurídica. Això és el que fa la disposició transitòria, que, seguint un criteri clàssic, estableix que el processos en curs es continuaran regint per la Llei anterior fins al final de la fase processal en què es trobin, sigui la primera instància o la segona instància, i que, a partir d'aquest moment, s'aplicarà la

nova Llei. En el cas de processos que es trobin en fase d'execució, però, ha de prevaler el criteri d'efectivitat i, per tant, el tribunal podrà aplicar les normes d'aquesta Llei, si ho demana la part que executa i considera que això pot resultar més eficaç.

IX. La modificació de la Llei qualificada de la justícia

Una de les modificacions més importants que introdueix la nova Llei es troba, per raons de sistemàtica, en les disposicions finals primera i segona, que modifiquen la Llei qualificada de la justícia, i consisteix en la previsió que, en matèria administrativa, la competència objectiva per conèixer dels assumptes en primera instància està atribuïda en endavant, en tots els casos, a un tribunal unipersonal, és a dir, que els recursos contenciosos administratius són jutjats per un sol batlle adscrit a la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles. Se supera, d'aquesta forma, la dicotomia existent en la normativa anterior, que atribuïa a un tribunal unipersonal el coneixement dels assumptes en matèria de seguretat social i a un tribunal en formació completa la resta dels processos. Es tracta d'una mesura equivalent a la que ja havia estat adoptada per a la jurisdicció civil, que ha de donar més agilitat i eficiència a l'Administració de justícia i ha de facilitar el compliment dels terminis que aquesta Llei imposa al tribunal per executar els actes processals.

X. La modificació de la Llei de taxes judicials

La modificació d'aquesta Llei té per objecte, d'una banda, simplificar i millorar el procediment amb un nou sistema d'autoliquidació que substitueix el sistema actual, amb els segells, i d'altra banda, establir que no quedin subjectes a taxa judicial determinades actuacions processals per facilitar l'accés a la justícia als administrats.

Títol I. Disposicions generals

Article 1. Àmbit de la jurisdicció administrativa. Manca de jurisdicció

1. L'àmbit de coneixement de la jurisdicció administrativa ve determinat per les normes dels convenis i acords internacionals que formen part de l'ordenament jurídic andorrà i per la Llei qualificada de la justícia.

2. Els tribunals administratius s'han d'abstenir de conèixer un procés quan:

- a) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria als tribunals de la jurisdicció civil o penal.
- b) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria a una altra administració, organisme o entitat públics.

Article 2. Principis generals del procediment davant de la jurisdicció administrativa

1. El procediment davant de la jurisdicció administrativa es fonamenta en els principis d'audiència i contradicció. En el moment processal oportú totes les parts poden formular les pretensions i les al·legacions que tinguin per convenients, així com proposar els mitjans de prova que considerin pertinents.

2. La jurisdicció administrativa impulsa d'ofici el procediment en totes les seves fases. Les parts i els altres intervinents en el procés han d'assumir les càrregues que els incumbeixen i han de complir els actes processals de la forma i en el temps deguts.

3. El procediment davant de la jurisdicció administrativa s'inspira en el principi de congruència amb les pretensions de les parts, però, en atenció a l'interès públic, el tribunal pot sotmetre a la consideració de les parts, de la forma prevista per aquesta Llei, motius que no han estat al·legats, si els considera rellevants per a la resolució de la causa.

4. El procediment davant de la jurisdicció administrativa s'inspira en el principi d'economia processal.

5. El procediment davant de la jurisdicció administrativa és escrit, sense perjudici de la possibilitat de celebrar vistes o audiències, d'acord amb aquesta Llei.

Article 3. Objecte del recurs contenciós administratiu

1. L'objecte del recurs contenciós administratiu queda delimitat per les pretensions que les parts hi exerceixin degudament.

2. No són susceptibles d'impugnació els actes administratius que siguin reproducció d'altres actes anteriors definitius i fermes, ni els que siguin confirmatoris d'altres actes que han estat consentits, en no haver estat recorreguts en temps i forma.

Article 4. Pretensions que es poden exercir davant de la jurisdicció administrativa

1. Davant de la jurisdicció administrativa, la part recurrent pot exercir totes o algunes de les pretensions següents:

a) Que declari la nul·litat o anul·li una norma reglamentària emanada d'una Administració pública.

b) Que declari la nul·litat o anul·li un acte administratiu, exprés o presumpte, susceptible d'impugnació.

c) Que reconegui una situació jurídica individualitzada, i que adopti les mesures adequades per restablir-la plenament, entre les quals hi ha la indemnització de danys i perjudicis, quan sigui procedent.

2. La pretensió de nul·litat o d'anul·lació d'un acte administratiu pot estar fonamentada en la manca d'adequació a dret de la norma reglamentària que li serveix de suport, encara que aquella norma no hagi estat recorreguda prèviament.

3. Quan el recurs contenciós administratiu tingui per objecte una actuació material d'una Administració pública constitutiva de via de fet, la part recurrent pot demanar a la jurisdicció administrativa que declari contrària a dret aquella actuació, que ordeni el cessament de l'actuació i que ordeni l'adopció de les mesures adequades per restablir la situació anterior, entre les quals hi ha la indemnització de danys i perjudicis, quan sigui procedent.

Article 5. Acumulació de pretensions i acumulació de processos

1. Es poden acumular en un mateix procés totes les pretensions que s'exerceixin en relació amb un mateix acte, norma reglamentària o actuació. També es poden acumular pretensions que es refereixin a diversos actes, normes o actuacions, quan uns siguin reproducció, confirmació o execució dels altres, o quan existeixi entre si qualsevol altra connexió directa.

2. El recurrent pot acumular en un mateix recurs totes les pretensions que reuneixin els requisits assenyalats a l'apartat precedent. Si el tribunal no considera procedent l'acumulació, li ho notifica i li concedeix un termini d'un mes perquè interposi els recursos per separat. En cas que no ho faci, es té per caducat el recurs.

3. Si, abans de la conclusió del procés, es dicta algun acte, norma reglamentària o actuació que guardi la relació prevista a l'apartat 1 amb el que és objecte del recurs que es tramita, la part demandant pot sol·licitar, dins del termini previst a l'article 17, l'ampliació del recurs a aquell acte, norma reglamentària o actuació. En aquest cas, el tribunal suspèn la tramitació del recurs i trasllada la petició a les altres parts, i els concedeix un termini de vuit dies hàbils per a al·legacions. Si, escoltades les parts, el tribunal accedeix a la petició d'acumulació, ha de mantenir la suspensió fins que la tramitació de l'ampliació arribi al mateix estat del procés inicial.

4. Si s'han interposat diversos recursos contenciosos administratius contra un mateix acte, norma reglamentària o actuació, o contra actes, normes o actuacions entre els quals hi hagi una connexió directa, el tribunal, d'ofici o a instància de part, pot acordar l'acumulació dels recursos, prèvia audiència de totes les parts en un termini comú de vuit dies hàbils.

5. Quan s'ha interposat un recurs contenciós administratiu contra una resolució presumpta per silenci administratiu, i posteriorment es notifica una resolució expressa del mateix sentit que la resolució presumpta, la part recurrent pot aportar-la als autes junt amb les al·legacions que tingui per convenients, però no escau la interposició d'un nou recurs contra aquesta resolució, que resultarà en tot cas afectada per la sentència.

6. Contra les resolucions relatives a acumulació només hi cap recurs de reposició.

Article 6. Suspensió de l'acte impugnat i altres mesures cautelars

1. La interposició d'un recurs contenciós administratiu no comporta la suspensió de l'acte o de la norma reglamentària impugnats, però el tribunal la pot acordar, d'ofici o a instància de part, sempre que l'execució de l'acte o l'aplicació de la norma recorreguts puguin causar perjudicis d'impossible o de difícil reparació, o en el cas que l'acte s'impugni per les causes de nul·litat de ple dret.

2. Quan el recurs s'adreci contra una actuació constitutiva de via de fet, la part recurrent pot demanar la suspensió i també l'adopció d'altres mesures cautelars.

3. Quan de la suspensió o de l'altra mesura cautelar que se sol·liciti en puguin derivar perjudicis de qualsevol naturalesa, el tribunal pot acordar les mesures que siguin adequades per evitar o pal·liar aquells perjudicis; també pot demanar la prestació d'una caució suficient per respondre'n.

Article 7. Valor econòmic de la pretensió

1. Per fixar el valor econòmic de la pretensió s'apliquen les normes del Codi de procediment civil, amb les especialitats següents:

a) Quan la pretensió sigui d'anul·lació d'un acte, s'atén al seu contingut econòmic. Es té en compte únicament el principal, sense afegir-hi recàrrecs, interessos ni costes, excepte si el contingut econòmic d'algun d'aquests conceptes és superior al principal; en aquest cas se sumen el principal i el concepte de valor més elevat.

b) Quan la pretensió sigui de reconeixement d'una situació jurídica individualitzada, s'atén:

- Al valor econòmic total de la pretensió, si l'Administració ha denegat íntegrament en via administrativa les pretensions del recurrent.

- A la diferència entre valor econòmic total de la pretensió i el valor de l'acte que motiva el recurs, si l'Administració ha reconegut parcialment, en via administrativa, les pretensions del recurrent.

2. Es consideren de quantia indeterminada els recursos que s'adrecen a impugnar directament una norma reglamentària, inclosos els instruments normatius de planejament urbanístic, els relatius a funcionaris públics, quan no tinguin per objecte drets o sancions amb contingut econòmic, i aquells en els quals s'acumulin pretensions avaluables econòmicament amb altres que no són susceptibles de valoració.

Article 8. *Costes processals*

1. Per regla general, cada part es fa càrrec de les costes processals causades a la seva instància, i es reparteixen les comunes. Això no obstant, el tribunal pot imposar les costes del procés a una de les parts, si aprecia que ha sostingut la seva acció o ha interposat el recurs amb temeritat o mala fe.

2. La imposició de costes pot ser de la totalitat, d'una part, o fins a una xifra màxima.

3. Les costes són taxades d'acord amb el que estableix el Codi de procediment civil.

Títol II. Parts

Article 9. *Capacitat per ser part*

Tenen capacitat per ser part davant de la jurisdicció administrativa les mateixes persones i entitats que la tenen davant de la jurisdicció civil.

Article 10. *Capacitat processal*

1. Tenen capacitat processal davant de la jurisdicció administrativa les mateixes persones i entitats que la tenen davant de la jurisdicció civil.

2. També tenen capacitat processal davant de la jurisdicció administrativa les persones menors d'edat per a la defensa dels drets i interessos legítims que, d'acord amb l'ordenament jurídic, puguin exercir per elles mateixes, sense necessitat d'assistència de la persona que exerceix la pàtria potestat, la tutela o la curatela.

Article 11. *Legitimació activa*

1. Poden demandar legítimament davant de la jurisdicció administrativa:

a) Qualsevol persona física o jurídica o entitat amb capacitat processal que tingui un dret o un interès legítim.

b) Qualsevol persona física o jurídica o entitat amb capacitat processal, per impugnar reglaments i altres disposicions de caràcter general emanades de les administracions públiques, o quan una norma legal estableixi el caràcter públic de l'acció.

c) L'Administració pública autora d'un acte per impugnar-lo, prèvia declaració de la seva lesivitat per a l'interès públic.

2. Per defensar el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, també estan legitimades per intervenir, en nom i interès de les persones afiliades o associades, i sempre que comptin amb la seva autorització, les organitzacions sindicals i les associacions i organitzacions constituïdes legalment que tinguin com a finalitat primordial la defensa i la promoció de la igualtat de tracte i la no-discriminació i que desenvolupin la seva activitat en el territori andorrà. No és necessària aquesta autorització quan les persones afectades són una pluralitat indeterminada o difícil de

determinar, sense perjudici de la legitimació processal de les persones que puguin arribar a identificar-se com a afectades.

3. La persona assetjada és l'única legitimada en els litigis en els quals s'invoca assetjament sexual o assetjament per raó de sexe.

4. No poden interposar recurs contra un acte o una activitat d'una Administració pública:

a) Els òrgans d'aquesta Administració, ni els membres dels seus òrgans col·legiats, salvat que una llei ho autoritzi expressament.

b) Els particulars, quan actuïn per delegació de l'Administració o com a agents o mandataris d'ella.

c) Les entitats de dret públic que depenguin d'aquesta Administració, excepte si la llei les dota d'autonomia.

Article 12. *Legitimació passiva*

1. És part demandada l'Administració autora de l'acte o actuació que s'impugna.

2. S'ha de considerar *part codemandada* qualsevol persona o entitat els drets de la qual puguin resultar afectats per l'estimació de les pretensions que s'exerceixen en la demanda.

3. Quan la part recurrent fonamenti les seves pretensions en la il·legalitat d'una norma, es considera també part codemandada l'Administració autora de la norma, encara que l'acte o l'activitat recorreguda no procedeixi d'ella.

Article 13. *Intervenció com adherent*

1. Pot intervenir en el procés, com a adherent, tota persona o entitat, pública o privada, que tingui un interès directe i legítim en l'objecte del judici.

2. Quan rep una demanda d'adhesió, el tribunal la trasllada a totes les parts personades en el procés, al sol efecte que es puguin oposar a l'adhesió en el termini de vuit dies hàbils. Després resol sobre la demanda d'adhesió en vuit dies hàbils més.

3. La intervenció com a adherent pot ésser admesa en qualsevol fase del procediment abans de la sentència, però la intervenció de l'adherent no retrotreu les actuacions practicades.

4. L'adherent no pot exercir pretensions en nom propi; únicament pot sostenir la pretensió d'una de les parts principals, i no pot interposar recurs d'apel·lació si no ho fa la part principal.

Article 14. *Successió processal*

Si la legitimació d'una part deriva d'un dret o una relació jurídica transmissibles i es produeix la transmissió, ja sigui entre vius o per causa de mort, el causahavent pot succeir processalment aquesta persona, ocupant la mateixa posició que aquesta darrera tenia, en qualsevol moment del procés. Són aplicables les regles previstes en el Codi de procediment civil.

Article 15. *Defensa jurídica i representació processal*

1. Amb caràcter general, en tots els processos davant de la jurisdicció administrativa és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestada per un advocat col·legiat.

2. Les parts poden comparèixer en el procés personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats, llevat que una llei estableixi una altra cosa. No obstant això, en cas que

les parts siguin persones jurídiques, han de comparèixer necessàriament representades per un procurador col·legiat, llevat que una llei estableixi una altra cosa.

3. Les administracions públiques són defensades i representades davant de la jurisdicció administrativa pels lletrats adscrits a llurs gabinets jurídics; també poden utilitzar els serveis d'advocats i procuradors col·legiats.

Títol III. Recurs contenciós administratiu

Capítol primer. Procediment en primera instància

Secció primera. Demanda i admissió del recurs

Article 16. Demanda

1. El recurs contenciós administratiu s'inicia mitjançant la presentació de la demanda adreçada a la Secció Administrativa de la Batllia. L'escrit de demanda té el contingut següent:

- a) Ha d'identificar la persona o entitat que recorre, amb indicació del seu domicili, i justificar la seva legitimació per interposar el recurs.
- b) Ha d'identificar l'acte, actuació o norma reglamentària que s'impugna, i quina administració n'és l'autora.
- c) Ha d'identificar les parts que s'han de considerar codemandades, d'acord amb l'article 12, i, si el coneix, el domicili on poden ser citades.
- d) Ha d'exposar, degudament separats i numerats, els fets i els fonaments de dret en els quals fonamenta el recurs.
- e) Ha de proposar les proves que consideri útils, pertinents i necessàries per acreditar els fets que invoca.
- f) Ha d'expressar la petició precisa i congruent amb el recurs administratiu previ, quan sigui el cas, sobre la qual es demana el pronunciament de l'òrgan jurisdiccional.

2. En l'escrit de demanda es pot demanar també, per altressí, la suspensió de l'acte impugnat o l'adopció d'altres mesures cautelars, quan es donin les circumstàncies previstes a l'article 6.

3. L'escrit de demanda s'ha d'acompanyar amb els documents següents:

- a) Els que acreditin la representació de la persona que compareix.
- b) Els que acreditin la legitimació de la persona que recorre, quan la tingui en haver-la-hi transmès una altra persona.
- c) Una còpia de l'acte o norma reglamentària que es recorre, o la indicació de l'expedient en què ha recaigut o la referència al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* en què ha estat publicat. Quan l'objecte sigui una via de fet s'ha d'esmentar en què consisteix, l'òrgan al qual s'atribueix, i qualssevol altres dades que serveixin per identificar suficientment l'objecte del recurs.
- d) El justificant de la interposició del recurs administratiu previ, amb constància de la data d'entrada al registre de l'Administració, quan aquest sigui un requisit necessari per accedir a la jurisdicció, d'acord amb la llei.
- e) Els documents i els dictàmens pericials que fonamentin la pretensió que s'exerceix, quan sigui el cas.

4. El recurs de lesivitat s'inicia també mitjançant la presentació d'una demanda, que s'adreça contra la persona o persones a favor de les quals origina drets l'acte impugnat. La demanda ha

d'identificar la persona o persones demandades i el seu domicili, si constés, i s'ha d'acompanyar amb la declaració de lesivitat, l'expedient administratiu i els documents que acreditin la representació de la persona que compareix.

5. Dins dels cinc dies hàbils següents la data d'entrada de la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 17. *Termini*

1. El termini per a la interposició del recurs contenciós administratiu és de dos mesos a comptar de la data de la notificació de l'acte, quan aquest sigui impugnabla directament en via jurisdiccional, o de la data de la notificació de la resolució del recurs administratiu previ. Si no s'ha produït la notificació, el termini és de sis mesos a comptar de la data en què la sol·licitud o el recurs s'hagin de considerar desestimats per silenci administratiu, d'acord amb les disposicions legals aplicables.

2. El termini per a la interposició del recurs de lesivitat és de dos mesos a comptar de la data de la declaració de lesivitat.

3. Si el recurs s'adreça contra una actuació en via de fet, el termini és de dos mesos a comptar del moment en què l'actuació administrativa és coneguda pel recurrent.

Article 18. *Admissió del recurs*

1. Dins dels tretze dies hàbils següents a la recepció de la demanda, el tribunal es pronuncia sobre l'admissió del recurs. Si considera que reuneix els requisits previstos per aquesta Llei, l'admet a tràmit; en cas contrari, concedeix al recurrent un termini de cinc dies hàbils per esmenar els defectes que hagi constatat i que siguin susceptibles d'esmena, si és el cas, i si no ho fa, o si es tracta de defectes no susceptibles d'esmena, dicta un aute en el qual declara que el recurs no és admissible i acorda l'arxivament de les actuacions.

2. El tribunal declara que el recurs no és admissible per les causes següents:

- a) Per tractar-se d'una qüestió que no està atribuïda a la jurisdicció administrativa.
- b) Per manca de recurs administratiu previ, en els supòsits en què sigui exigible.
- c) En haver caducat el termini d'interposició del recurs.
- d) En haver-se interposat el recurs contra un acte o una activitat no susceptible d'impugnació.

3. Contra l'aute que declara que el recurs no és admissible hi cap recurs d'apel·lació. L'aute d'admissió no és susceptible de recurs, però no impedeix oposar qualsevol motiu d'inadmissibilitat en un moment processal posterior.

Article 19. *Publicació*

1. Admès el recurs, el tribunal ordena que l'admissió es publiqui al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, a fi que puguin intervenir en el procés totes les persones interessades.

2. La publicació es limita a identificar la norma reglamentària, l'acte o l'actuació que és objecte del recurs, i l'Administració pública de la qual emana, i no ha d'esmentar el nom de la persona o persones que recorren.

Secció segona. Suspensió de l'acte impugnat i mesures cautelars

Article 20. Suspensió de l'acte impugnat i altres mesures cautelars

1. Quan el recurrent hagi demanat la suspensió de l'acte o de la norma reglamentària impugnats o l'adopció d'altres mesures cautelars, d'acord amb el que estableix l'article 6, el tribunal examina si ha justificat la concurrència dels pressupòsits necessaris per acordar-ho i, en cas afirmatiu, ho trasllada a totes les altres parts, i els concedeix un termini de vuit dies hàbils per a al·legacions. Altrament, denega la petició.
2. A la vista de les al·legacions presentades, el tribunal decideix sobre la suspensió o l'adopció d'altres mesures. En tot cas, denega la suspensió de l'acte o de la norma, quan pugui provocar una pertorbació greu de l'interès general o de terceres persones.
3. Contra l'acte que resol sobre la suspensió de l'acte o la norma reglamentària impugnats o que adopta alguna altra mesura cautelar hi cap recurs d'apel·lació.

Secció tercera. Contesta i remissió de l'expedient

Article 21. Trasl·lat de la demanda

Admès el recurs, el tribunal trasllada la demanda a la part o les parts demandades i els concedeix un termini comú de vint dies hàbils per contestar-la.

Article 22. Persones codemandades

1. Si l'Administració demandada constata que l'acte impugnat genera drets a favor de persones que no han estat demandades, ho ha de comunicar al tribunal perquè les citi com a codemandades, i ha d'indicar-ne el domicili, sempre que el conegui. També ho poden fer les parts codemandades, en el mateix supòsit.
2. Si el tribunal constata que l'acte impugnat genera drets a favor de persones que no han estat demandades, trasllada, d'ofici, la demanda a aquestes persones.
3. Quan el tribunal trasllada la demanda a les persones que s'han de considerar codemandades i que no han estat identificades com a tals a la demanda, ho ha de notificar a totes les altres parts.

Article 23. Remissió de l'expedient

1. Amb l'escrit de contesta a la demanda, l'Administració demandada ha d'acompanyar una còpia de l'expedient administratiu.
2. La còpia de l'expedient s'ha de lliurar completa, foliada, autenticada i amb un índex; pot ser en format electrònic. L'Administració remitent conserva l'original de l'expedient.
3. No obstant el que estableix l'apartat precedent, l'Administració remitent pot excloure de l'expedient els documents classificats com de caràcter reservat o secret. En aquest cas, l'Administració ha de fer constar l'exclusió a l'índex de l'expedient, i també en el lloc on s'haurien de trobar els documents exclosos.
4. L'Administració pot suprimir de l'expedient administratiu les dades protegides per la Llei de protecció de dades personals, i les dades comercials que no hagin de ser conegudes per les empreses competidores.

Article 24. *Contingut de la contesta*

1. L'escrit de contesta s'estructura de forma similar a la demanda. La part demandada ha de negar, admetre o matisar els fets exposats a la demanda i ha d'invocar els fonaments de dret que consideri procedents.
2. En l'escrit de contesta la part demandada pot invocar, amb caràcter previ, l'existència d'alguna de les causes d'inadmissibilitat del recurs previstes a l'apartat 2 de l'article 18. Aquesta invocació no l'eximeix de contestar al fons de la demanda.
3. En el cas que la part demandada vulgui proposar com a prova un document o un informe pericial que no consti en l'expedient administratiu, l'ha d'acompanyar a l'escrit de contesta o, si no està en disposició de fer-ho, ha d'anunciar la seva intenció d'aportar-lo posteriorment. Sense aquest anunci, el document o dictamen pericial no podrà ser admès posteriorment com a prova.

Article 25. *Falta de presentació de la contesta*

Si l'Administració o una altra part demandada no contesta la demanda dins del termini establert, perd la possibilitat de fer-ho, però això no comporta que admeti els fets continguts a la demanda ni que doni la seva conformitat a les peticions del demandant. En qualsevol cas, l'Administració ha de remetre al tribunal l'expedient administratiu; si no ho fa, el tribunal procedeix d'acord amb l'article següent.

Article 26. *Falta de remissió de l'expedient*

1. Si l'Administració demandada no remet còpia de l'expedient dins del termini assenyalat per a la contesta de la demanda, el tribunal la requereix a fer-ho en el termini de deu dies hàbils, i l'adverteix que, si aquest requeriment no és atès, el tribunal imposarà a la persona responsable una multa coercitiva d'un import comprès entre 500 i 2.500 euros. El requeriment i la multa coercitiva poden ser reiterats cada deu dies, fins que es remeti l'expedient.
2. En el cas que resulti impossible la determinació individualitzada de l'autoritat, el funcionari o el treballador públic responsable de la remissió de l'expedient, ha de respondre del pagament l'Administració, sense perjudici de la possibilitat que té de repetir contra la persona responsable.
3. Contra l'aute que acordi la imposició d'una multa coercitiva de les previstes en els apartats precedents només hi cap recurs de reposició.
4. Si després d'imposar dos multes coercitives encara no ha rebut l'expedient, el tribunal ha de comunicar els fets al Ministeri Fiscal, sense perjudici de seguir imposant noves multes. El requeriment que, si no és atès, pot donar lloc a la imposició de la segona multa ha de contenir l'advertiment corresponent.

Article 27. *Trasllat de la contesta i de l'expedient*

Rebut l'escrit o els escrits de contesta i l'expedient administratiu, el tribunal els trasllada a totes les altres parts. Quan no s'ha presentat l'escrit de contesta dins de termini, el tribunal trasllada a totes les altres parts l'expedient administratiu i prossegueix la tramitació.

Article 28. *Resolució de les al·legacions d'inadmissibilitat*

1. Si la part demandada ha al·legat alguna causa d'inadmissibilitat del recurs, en traslladar l'escrit de contesta a la part demandant, el tribunal li concedeix un termini de vuit dies hàbils perquè manifesti allò que tingui per convenient, exclusivament en relació amb aquelles al·legacions.

2. Transcorregut el termini esmentat a l'apartat precedent, si el tribunal aprecia l'existència d'alguna de les causes d'inadmissibilitat invocades, resol, mitjançant un aute, que el recurs no és admissible; altrament, dicta una providència per ordenar la prossecució del procés, i en posposa la resolució fins a la sentència.

3. Contra l'aute que declara que el recurs no és admissible hi cap recurs d'apel·lació. La providència que ordena la prossecució del procés no és susceptible de recurs, i no prejutja la resolució definitiva.

Article 29. Expedient administratiu incomplet

Si la part demandant considera que l'expedient administratiu que ha remès l'Administració demandada no està complet, pot demanar, dins del termini de vuit dies hàbils, que es reclamin els documents que falten. També pot demanar que es completi l'expedient si considera que algun dels documents que han estat exclosos per l'Administració o alguna de les dades que hi ha estat suprimides resulten necessaris per a la resolució del recurs. El tribunal resol allò que procedeixi en el termini de vuit dies hàbils. Si el tribunal reclama a l'Administració demandada que completi l'expedient i aquesta darrera no atén el requeriment, el tribunal aplica el procediment previst a l'article 26.

Article 30. Al·legacions complementàries

1. Si l'escrit de contesta a la demanda esmenta fets nous, no invocats a la demanda, i que tinguin transcendència per a la resolució del litigi, la part demandant pot formular al·legacions complementàries, exclusivament sobre aquests fets, en el termini de vuit dies hàbils a comptar del dia en què ha rebut trasllat de l'escrit de contesta.

2. Si l'Administració demandada lliura o completa l'expedient amb posterioritat a la contesta a la demanda, la part demandant pot formular al·legacions complementàries en relació amb els documents aportats en el termini de vuit dies hàbils a comptar del dia en què n'ha rebut trasllat.

3. Quan admet un escrit d'al·legacions complementàries, el tribunal el trasllada a totes les altres parts, i els concedeix un termini de vuit dies hàbils per contestar aquestes al·legacions.

Secció quarta. Prova

Article 31. Proposició de prova

1. Una volta transcorregut el termini per presentar al·legacions complementàries, si no se'n presenten, o transcorregut el termini de contesta a les al·legacions complementàries, quan se n'hagin presentat, el tribunal notifica a les parts, per providència, l'obertura del termini de proposició de prova. Aquesta providència l'ha de dictar en el termini de vuit dies hàbils des que finalitzi aquell termini.

2. El termini de proposició de prova és de tretze dies hàbils, comuns a totes les parts.

Article 32. Admissió i pràctica de la prova

1. S'ha de rebre el judici a prova quan hi hagi disconformitat en els fets, i aquests fets siguin rellevants, a criteri del tribunal, per a la seva resolució.

2. Rebut els escrits de proposició de prova, o transcorregut el termini establert per presentar-los, el tribunal resol mitjançant un aute sobre l'admissió de cadascuna de les proves proposades

d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat. Aquest aute l'ha de dictar en el termini de vint dies hàbils des que finalitzi aquell termini.

3. Quan la prova admesa es limita als documents, informes i dictàmens pericials aportats per les parts amb els escrits d'al·legacions, en el mateix aute d'admissió el tribunal concedeix a les parts un termini per formular conclusions, d'acord amb l'article 35. Si el tribunal admet altres proves, disposa el que sigui necessari per practicar-les dins del termini de trenta dies hàbils, prorrogable trenta dies més.

4. La prova es desenvolupa d'acord amb les normes generals establertes per al procediment civil.

5. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves s'hi pot interposar recurs de reposició, d'acord amb els articles 45 i 46. En cas que el tribunal desestimi aquest recurs, no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici de formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 33. Càrrega de la prova

1. Correspon a les parts la càrrega de provar la certesa dels fets en què fonamenten les pretensions respectives. El tribunal ha de tenir presents la disponibilitat i la facilitat probatòria que correspon a cada una de les parts del procés.

2. No obstant el que estableix el paràgraf precedent, en els processos en què es justifiqui la concurrència d'indisicis que s'ha produït una conducta lesiva dels drets fonamentals o de les llibertats públiques, o una conducta discriminatòria per algun dels motius prohibits per la Constitució o les lleis, correspon a la part demandada aportar una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de la seva proporcionalitat.

Article 34. Prova d'ofici

Durant el període de prova, el tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de les proves que consideri pertinents per resoldre millor les qüestions que li són sotmeses.

Secció cinquena. Conclusions

Article 35. Escrits de conclusions

1. Acabada la pràctica de les proves, el tribunal trasllada el resultat a les parts i els concedeix un termini comú de tretze dies hàbils per formular els seus escrits de conclusions.

2. En els escrits de conclusions les parts no poden plantejar qüestions que no hagin estat suscitées en els escrits de demanda i de contesta.

Secció sisena. Actuacions potestatives del tribunal abans de la sentència

Article 36. Diligències per proveir millor

1. Dins del termini de què disposa per dictar sentència, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que es practiquin proves com a diligències per proveir millor sobre fets rellevants, si considera que les proves practicades no han permès esclarir els fets essencials en què es fonamenta el procés.

2. Si el tribunal acorda la pràctica de proves després que les parts hagin presentat els seus escrits de conclusions, els ha de traslladar el resultat de les noves proves practicades, i concedir-los un termini comú de tretze dies hàbils per formular conclusions complementàries.

3. Contra l'aute que acorda o denega la pràctica de diligències per proveir millor no es pot interposar cap recurs.

Article 37. Motius no al·legats per les parts

Sense perjudici del principi de congruència amb les peticions de les parts, que regeix el procés davant de la jurisdicció administrativa, quan el tribunal consideri que hi ha motius rellevants per a la resolució de la causa diferents dels que han estat al·legats, pot decidir de sotmetre'ls a la consideració de les parts mitjançant una providència en la qual, tot i advertir que no perjudica la decisió definitiva, exposa quins són aquests motius i concedeix a les parts un termini comú de tretze dies hàbils perquè puguin formular al·legacions sobre ells. Contra aquesta providència no s'hi pot interposar cap recurs.

Secció setena. Sentència

Article 38. Termini per dictar la sentència

1. El tribunal dicta la sentència dins dels trenta dies hàbils següents al dia en què finalitza el termini per presentar conclusions per la part o les parts demandades.

2. En cas que el tribunal acordi la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, o faci ús del dret a què es refereix l'article 37, el termini assenyalat a l'apartat anterior se suspèn des que es notifica l'aute o la providència corresponent a les parts, i es torna a comptar a partir del dia en què finalitza el termini de què disposen les parts per fer les conclusions complementàries.

Article 39. Motivació i pronunciaments de la sentència

1. La sentència s'ha de motivar suficientment, amb l'expressió dels raonaments fàctics i jurídics que condueixen a l'apreciació i la valoració de les proves, així com a l'aplicació i la interpretació del dret. La motivació ha d'incidir en els elements fàctics i jurídics del procés, considerats individualment o de forma conjunta, i s'ha d'ajustar sempre a les regles de la lògica i la raó.

2. La part dispositiva de la sentència ha de contenir un dels pronunciaments següents:

a) Inadmissibilitat del recurs contenciós administratiu, o d'alguna de les pretensions que conté, quan es doni alguna de les causes previstes a l'apartat 2 de l'article 18.

b) Desestimació de les pretensions exercides en el recurs, quan la norma reglamentària, acte o actuació impugnats s'ajusten a dret i als fins que legitimen l'activitat de l'Administració.

c) Estimació total o parcial de les pretensions exercides en el recurs, quan la norma reglamentària, acte o actuació impugnats incorrin en qualsevol infracció de l'ordenament jurídic, inclosa la desviació de poder.

3. La sentència s'ha de pronunciar, a més a més, sobre les costes.

Article 40. Contingut de la sentència estimatòria

1. Quan la sentència estimi el recurs contenciós administratiu, pot tenir el contingut següent:

a) Declarar que la norma reglamentària o l'acte recorregut no és conforme a dret i, si escau, declarar-ne la nul·litat o anul·lar-lo, en tot o en part, o disposar que cessi o que es modifiqui l'actuació impugnada.

b) Si s'ha demanat el reconeixement d'una situació jurídica individualitzada, la sentència reconeix aquesta situació jurídica, i adopta les mesures que siguin necessàries per al seu restabliment.

c) Si es tracta d'una pretensió de rescabament de danys i perjudicis, la sentència declara, en tot cas, el dret a la indemnització, i a qui correspon l'obligació d'indemnitzar. Fixa també la quantia concreta de la indemnització, quan ho demana el recurrent i consten en els autes elements suficients per fer-ho; altrament, la sentència ha d'establir les bases per determinar la quantia, que es determina posteriorment, en el període d'execució de la sentència.

2. La jurisdicció administrativa no pot determinar la forma en què han de quedar redactats els preceptes d'una norma reglamentària en substitució dels que resultin anul·lats; tampoc no pot determinar el contingut discrecional dels actes anul·lats.

Article 41. *Efectes de la sentència*

1. Les sentències fermes únicament produeixen efectes entre les parts. Per excepció, les sentències fermes que anul·len una norma reglamentària s'han de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* i tenen efectes generals des del dia de la publicació. També s'han de publicar les sentències fermes que anul·len un acte administratiu que afecti una pluralitat indeterminada de persones.

2. Les sentències fermes que anul·len una norma reglamentària no afecten l'eficàcia d'altres sentències o actes administratius fermes que hagin aplicat aquella norma amb anterioritat, però quan l'anul·lació sigui d'una norma sancionadora, tenen efectes respecte de les sancions que havien estat imposades en aplicació d'aquella norma i que encara no han estat executades; si s'havien executat parcialment, tenen efectes únicament respecte de la part no executada.

Secció vuitena. *Altres modes d'acabament del procés*

Article 42. *Desistiment*

1. El recurrent pot desistir unilateralment del seu recurs, en qualsevol moment anterior a la sentència.

2. L'escrit de desistiment presentat per una part es trasllada a totes les altres parts. Si aquestes darreres presten el seu consentiment al desistiment o no s'hi oposen en el termini de tretze dies hàbils, i el tribunal no aprecia dany per a l'interès públic, dicta un aute en què declara acabat el procés. En cas contrari, el tribunal resol allò que procedeixi.

3. Si qui desisteix és una Administració pública, ha de presentar un certificat de l'acord vàlidament adoptat per l'òrgan competent, sense el qual no es pot acceptar el desistiment.

4. Quan hi hagi més d'un recurrent, el desistiment d'un d'ells no afecta els altres, i el judici ha de continuar en relació amb els recurrents que no hagin desistit.

5. El desistiment no comporta necessàriament la condemna en costes.

Article 43. *Aplanament*

1. La part demandada es pot aplanar a totes les pretensions formulades en la demanda. En aquest cas, el tribunal dicta una sentència en la qual estima aquestes peticions. No obstant això, si el tribunal considera que l'aplanament es fa en frau de llei, en contra de l'interès general o de l'ordre públic, o en perjudici de terceres persones, no admet l'aplanament i ordena la continuació del procés.
2. La part demandada es pot aplanar únicament a algunes de les pretensions formulades en la demanda. Si el tribunal admet l'aplanament, d'acord amb les regles de l'apartat precedent, el procés continua pel que fa a la resta de les pretensions.
3. Si qui s'aplanava és una Administració pública, ha de presentar un certificat de l'acord vàlidament adoptat per l'òrgan competent, sense el qual no es pot acceptar l'aplanament.
4. Quan hi hagi més d'una part demandada, l'aplanament d'una no afecta les altres, i el judici ha de continuar en relació amb els demandats que no s'hagin aplanat.
5. L'aplanament de l'Administració demandada a totes les pretensions de la demanda comporta la condemna en costes.

Article 44. *Satisfacció extraprocessal*

1. Si després de la interposició d'un recurs contenciós administratiu l'Administració demandada resol de forma conforme a les pretensions que s'exerceixen en aquell recurs, l'Administració, o el mateix recurrent, ho ha de comunicar al tribunal, que, després d'escoltar les parts, declara acabat el procés.
2. Si l'Administració dicta posteriorment un nou acte que revoca o priva totalment o parcialment d'efectes la resolució prevista a l'apartat precedent, el recurrent pot reproduir la demanda, sense necessitat de recurs administratiu previ, dins del termini previst a l'article 17, a comptar de la notificació d'aquest nou acte.

Capítol segon. Recursos

Secció primera. Recurs de reposició

Article 45. *Resolucions susceptibles de recurs de reposició*

1. Es pot interposar un recurs de reposició contra les providències i els autes no susceptibles d'apel·lació davant del mateix tribunal que els ha dictat, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin que contra aquestes resolucions no hi cap recurs.
2. També es pot interposar un recurs de reposició contra les interlocutòries i els acords no definitius que dicti el secretari judicial, davant del mateix secretari judicial que els ha dictat, llevat que aquesta Llei o una altra llei estableixin expressament que no hi cap recurs.
3. El recurs de reposició no té efecte suspensiu de la resolució recorreguda.

Article 46. *Tramitació i resolució del recurs de reposició*

1. El recurs de reposició s'interposa en el termini de tretze dies hàbils a comptar de la notificació de la resolució objecte de recurs, mitjançant un escrit fonamentat al qual s'ha d'adjuntar una còpia de la resolució objecte de recurs en la qual consti la data en què s'ha notificat.
2. El tribunal o el secretari judicial verifica que el recurs reuneix els requisits necessaris per ser admès i el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè formulin al·legacions en el

termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el tribunal o el secretari judicial decideix mitjançant un aute o un acord, respectivament.

3. Contra l'aute o l'acord que resol el recurs de reposició no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es puguin reproduir els motius que l'han fonamentat en el recurs d'apel·lació que eventualment s'interposi contra la resolució que posi fi a la instància.

Secció segona. Recurs d'apel·lació contra sentències

Article 47. Recurs d'apel·lació contra sentències

1. Les sentències dictades per la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles són susceptibles de recurs d'apel·lació davant de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, excepte les que resolguin assumptes de quantia inferior a 1.500 euros. El recurs d'apel·lació contra sentències obre la segona instància del procés.

2. El recurs d'apel·lació contra sentències té efecte devolutiu i efecte suspensiu, llevat que una llei ho estableixi altrament.

Article 48. Motius d'apel·lació

1. El recurs d'apel·lació es pot fonamentar en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals, en l'error en la valoració de la prova, i en la transgressió de l'ordenament administratiu.

2. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals, l'apel·lant ha d'assenyalar les normes que considera que s'han infringit i argumentar, si escau, la indefensió que ha sofert, i ha d'haver denunciat prèviament aquesta infracció, si processalment era possible fer-ho.

3. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en l'error en la valoració de la prova, l'apel·lant ha d'assenyalar el fonament de dret en què considera que es troba l'error relatiu a la valoració de la prova practicada en el procés, i argumentar-lo.

4. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en la infracció de la llei, l'apel·lant ha d'assenyalar la suposada manca d'aplicació o l'aplicació incorrecta per part del tribunal de la llei o la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia sobre la matèria de què es tracti, i argumentar-la.

5. En el recurs d'apel·lació contra les sentències, les parts no poden formular peticions, fer valer fonaments de fet o proposar proves que no ho hagin estat en la primera instància, llevat que al·leguin fets nous o de nova notícia o que proposin la pràctica de proves d'acord amb el que estableix aquesta secció.

Article 49. Proves en la segona instància

1. Les parts poden proposar la pràctica de proves en la segona instància únicament en els supòsits següents:

a) Quan el tribunal no hagi admès la pràctica de les proves proposades en la primera instància de forma indeguda, sempre que la part interessada hi hagi formulat recurs de reposició i manifestació de protesta.

b) Quan les proves proposades i admeses en primera instància no s'hagin pogut practicar per qualsevol causa no imputable a la part que les ha proposat.

c) Quan les proves es fonamentin en fets nous o de nova notícia, sempre que aquests fets siguin rellevants per resoldre el recurs i hagin tingut lloc o s'hagin conegut després del tràmit de proposició de prova en la primera instància.

2. El tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de proves en la segona instància, si considera que les proves practicades no han permès esclarir els fets essencials en què es fonamenta el procés.

Article 50. Interposició i admissió del recurs d'apel·lació

1. La part apel·lant interposa el recurs d'apel·lació mitjançant un escrit fonamentat que presenta a la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia; hi ha d'adjuntar una còpia de la sentència objecte de recurs en la qual consti la data en què s'ha notificat. El termini per interposar el recurs d'apel·lació contra sentències és de vint dies hàbils.

2. El mateix dia en què interposa el recurs d'apel·lació, la part apel·lant ho ha de comunicar mitjançant un escrit al tribunal que ha dictat la sentència objecte del recurs.

3. En el recurs d'apel·lació, la part apel·lant ha d'assenyalar els pronunciaments de la sentència que impugna i argumentar els motius d'apel·lació en què fonamenta el recurs. Pot proposar la pràctica de proves, quan es dona algun dels supòsits que estableix l'article 49; també pot demanar que se celebri una vista, que es presentin escrits de conclusions, o que la causa es declari conclusa per a sentència sense més tràmits que la contesta.

4. El president de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia admet o no admet el recurs d'apel·lació, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins dels tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha interposat. El recurs d'apel·lació només es pot no admetre per infracció de les regles processals aplicables. Contra l'aute de no admissió del recurs d'apel·lació es pot interposar un recurs de reposició.

5. En la providència mitjançant la qual admet el recurs d'apel·lació, el Tribunal Superior de Justícia designa el magistrat ponent, i requereix al tribunal que ha dictat la sentència objecte de recurs la tramesa dels autes de què es tracti.

Article 51. Trasl·lat i oposició al recurs d'apel·lació

1. Un cop admès el recurs d'apel·lació, el tribunal el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè formulin al·legacions en un termini comú de vint dies hàbils.

2. Les parts apel·lades es poden oposar al recurs i poden fer les al·legacions que considerin oportunes en relació amb els arguments formulats i les proves proposades per la part apel·lant, i en relació amb l'admissibilitat del recurs. També poden proposar la pràctica de proves en els casos que estableix l'article 49, i poden demanar la celebració d'una vista, la presentació d'escrits de conclusions, o que la causa es declari conclusa per a sentència.

Article 52. Admissió de les proves i assenyalament de la vista

1. Dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitza el termini per presentar els escrits d'oposició a l'apel·lació, el tribunal dicta un aute en el qual admet o no admet les proves proposades i, quan sigui procedent, assenjala la data per a la vista; en aquest cas, la vista s'ha de celebrar dins dels dos mesos següents.

2. La vista només se celebra si l'ha demanat, almenys, una de les parts que ha proposat la pràctica de noves proves i el tribunal les ha admès, o si el magistrat ponent la considera útil per resoldre el recurs d'apel·lació.

3. Les proves se celebren en l'acte de la vista i a la seu del tribunal. Quan això no sigui possible o per motius excepcionals, el tribunal pot decidir que determinades proves es practiquin abans de la vista. En aquest cas, cita les parts personades en el procés per practicar les proves amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim, i els comunica el dia, l'hora i el lloc on es portaran a terme.

4. En l'acte de la vista, i una vegada practicades les proves, les parts formulen oralment les conclusions sobre els fets controvertits. El tribunal pot sol·licitar a les parts els aclariments que consideri oportuns en relació amb les conclusions que han formulat i, acabat el tràmit de conclusions, declara el procés vist per a sentència.

Article 53. Escrits de conclusions

1. Quan no ha assenyalat una vista, després de rebre l'escrit o els escrits d'oposició a l'apel·lació, el tribunal els trasllada a la part apel·lant i li concedeix un termini de tretze dies hàbils per formular un escrit de conclusions. La part apel·lant pot renunciar a aquest tràmit.

2. Si la part apel·lant formula conclusions, el tribunal les trasllada a la part o les parts apel·lades, i els concedeix un termini comú de tretze dies hàbils amb el mateix objecte.

Article 54. Sentència

1. El tribunal ha de dictar la sentència en el termini de trenta dies hàbils a comptar del dia en què finalitza la vista o, si és el cas, del dia en què finalitza el termini per presentar conclusions per la part o les parts apel·lades o, si no hi ha tràmit de conclusions, a comptar del darrer dia hàbil per presentar l'escrit d'oposició al recurs per les parts apel·lades. Això no obstant, abans de dictar sentència, el tribunal pot acordar alguna de les actuacions previstes en els articles 36 i 37, amb la suspensió del termini per dictar sentència.

2. En la sentència, el tribunal es pronuncia sobre la confirmació o la revocació, parcial o total, de la sentència objecte de recurs, únicament pel que fa als pronunciaments impugnats i als motius d'apel·lació formulats per les parts. També es pronuncia sobre les costes.

3. Si el tribunal estima un recurs d'apel·lació que es fonamenta en l'error en la valoració de la prova o la infracció de la llei en la primera instància, dicta una sentència que revoca la sentència objecte de recurs pel que fa al fons de la controvèrsia. Si el tribunal estima un recurs d'apel·lació que es fonamenta en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals que no pot ser esmenada en la segona instància i que, per tant, determina la nul·litat de les actuacions, dicta una sentència en què decideix la retroacció de les actuacions al moment en què es va produir aquesta infracció.

Secció tercera. Recurs d'apel·lació contra autes

Article 55. Recurs d'apel·lació contra autes

1. Són susceptibles de recurs d'apel·lació els autes dictats per la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles que declaren que el recurs contenciós administratiu no és admissible, i també els que impossibiliten la continuació del procés o que deixen resolta definitivament alguna de les qüestions litigioses. El recurs d'apel·lació contra autes no obre la segona instància del procés.

2. El recurs d'apel·lació contra autes té efecte devolutiu però no té efecte suspensiu, llevat que una llei ho estableixi altrament.

Article 56. Tramitació del recurs d'apel·lació contra autes

El recurs d'apel·lació contra autes es tramita d'acord amb les normes de la secció precedent, però amb les especialitats següents:

1. El termini per interposar el recurs d'apel·lació contra autes és de tretze dies hàbils.
2. Si el president de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia admet el recurs, el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè formulin al·legacions en un termini comú de tretze dies hàbils.
3. En el recurs d'apel·lació contra autes no se celebra vista oral ni tràmit de conclusions. El tribunal resol en el termini de trenta dies hàbils a comptar del dia en què finalitza el termini d'al·legacions de les parts apel·lades, i pot fer ús de la facultat prevista a l'article 37, amb la suspensió del termini per resoldre.

Capítol tercer. *Revisió de les sentències fermes*

Article 57. Judici de revisió

1. Les sentències fermes dictades per un tribunal de la jurisdicció administrativa es poden revisar mitjançant el judici de revisió en els supòsits següents:

- a) Si s'acredita que ha concorregut el suborn, la violència, la prevaricació judicial o una maquinació fraudulenta que hagi afectat el procés.
- b) Si en un procés penal es demostra la falsedat dels documents, els testimonis o els dictàmens pericials que han fonamentat la sentència.
- c) Si després que la sentència hagi esdevingut ferma s'han obtingut o recobrat documents rellevants per resoldre el procés que no hi hagin estat aportats per causa de força major o per obra de la part a qui afavoreix la sentència.

2. També es pot promoure un judici de revisió arran d'una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans, d'acord amb el que estableixen la Llei qualificada de la justícia i la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 58. Competència

És competent per conèixer i resoldre el judici de revisió de sentències de la jurisdicció administrativa la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Article 59. Procediment

El judici de revisió es regeix per les normes del Codi de procediment civil, de la Llei qualificada de la justícia i de la Llei transitòria de procediments judicials.

Títol IV. *Execució de les sentències i dels actes administratius*

Capítol primer. *Disposicions generals i execució voluntària*

Article 60. Obligació de donar compliment a les resolucions fermes. Deure de col·laboració

1. Les parts estan obligades a complir les sentències i les altres resolucions fermes de la jurisdicció administrativa, en els termes que s'hi consignen.

2. Totes les persones, entitats i administracions públiques estan obligades a prestar la col·laboració requerida pels òrgans jurisdiccionals per executar les sentències i les altres resolucions fermes de la jurisdicció administrativa.

Article 61. *Protecció de les resolucions fermes*

Els actes, les normes reglamentàries i les actuacions administratives contraris a les sentències i a les altres resolucions fermes de la jurisdicció administrativa o que es dictin amb la finalitat d'eludir-ne el compliment són nuls. La nul·litat la declara, a instància de les persones interessades, l'òrgan jurisdiccional al qual correspongui l'execució de la sentència, que també pot ordenar a l'Administració que reposi la situació a l'estat que preveia la sentència o resolució, si l'havia alterat, i que indemnitzi pels danys i perjudicis que la seva actuació hagi ocasionat. El procediment per demanar-ho és el previst a l'article 75.

Article 62. *Publicació de les sentències*

1. Si una sentència anul·la, totalment o parcial, una norma reglamentària o un acte administratiu que afecti una pluralitat indeterminada de persones, així que sigui ferma la sentència el tribunal ha d'ordenar que sigui publicada en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

2. El tribunal també pot ordenar, d'ofici o a instància de part, la publicació en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* de les sentències en altres supòsits diferents als previstos a l'apartat precedent, quan consideri que hi ha un motiu d'interès públic que ho justifica.

Article 63. *Execució per l'Administració*

Les administracions públiques han de complir les sentències en el termini de sis mesos a comptar de la data en què siguin fermes, sempre que la sentència no hagi establert un termini diferent per a l'execució. Transcorregut aquest termini, qualsevol part en el judici i qualsevol altra persona que justifiqui un interès legítim, personal i directe en pot instar l'execució forçosa.

Article 64. *Ampliació dels crèdits pressupostaris*

Quan els crèdits pressupostaris disponibles no siguin suficients per satisfer els pagaments imposats a l'Administració per una sentència condemnatòria, l'Administració ha d'ampliar-los d'acord amb les normes que siguin aplicables; a aquest efecte, els crèdits esmentats tenen sempre el caràcter d'ampliables. Si això no resulta possible, l'Administració ha de preveure els crèdits necessaris en el pressupost de l'exercici immediatament següent. L'Administració pot enervar l'eventual demanda d'execució que s'hagi presentat fins que estigui aprovat aquest nou pressupost, si justifica que és necessària per procedir al pagament.

Article 65. *Meritació d'interessos*

Els crèdits líquids contra l'Administració reconeguts per una sentència ferma meriten l'interès legal del diner a partir de la data de notificació de la sentència, salvat que aquesta darrera estableixi una altra cosa. Això no obstant, i amb la mateixa excepció, si transcorren sis mesos des de la data esmentada sense que l'Administració els hagi liquidat, en lloc de l'interès legal s'ha d'aplicar el tipus de l'interès moratori a tot el període.

Article 66. *Compensació de crèdits*

L'Administració pot pagar les sumes que hagi estat condemnada a satisfer a les parts en el judici mitjançant la compensació dels crèdits que tingui enfront d'elles.

Article 67. *Impossibilitat d'execució*

Quan una Administració consideri que hi ha causes d'impossibilitat material o legal per executar una sentència o resolució ferma que la condemna, ho ha de manifestar al tribunal per tal que apreciï si efectivament concorren o no aquestes causes, i perquè adopti les mesures necessàries per assegurar la màxima efectivitat d'allò que disposa la sentència o resolució i, quan sigui el cas, fixi la indemnització que sigui procedent per la part en què no pugui ser objecte de compliment. Aquesta manifestació l'ha de fer en el termini de sis mesos a comptar de la data de notificació de la sentència, i d'acord amb el procediment previst a l'article 75.

Article 68. *Expropiació de drets*

1. Excepcionalment, si concorre una causa d'utilitat pública o d'interès social, l'Administració pot instar l'expropiació dels drets reconeguts a les altres parts per una sentència o resolució ferma que la condemni. L'expedient d'expropiació d'aquests drets es regeix per la Llei d'expropiació, s'ha d'iniciar en el termini de sis mesos des de la data de fermesa de la sentència o resolució, i l'Administració ho ha de notificar al tribunal, d'acord amb el procediment previst a l'article 74.

2. Són causes d'utilitat pública o d'interès social per expropiar els drets reconeguts enfront de l'Administració per una sentència ferma el perill d'alteració greu del lliure exercici dels drets i llibertats dels ciutadans, i el temor fonamentat que l'execució produeixi un incident internacional, o que afecti la integritat territorial del Principat.

Capítol segon. Execució forçosa i incidents d'execució

Article 69. *Competència*

1. El tribunal que ha dictat la resolució en la primera instància és competent per despatxar-ne l'execució forçosa, o per controlar l'execució forçosa que portin a terme l'Administració o el saig.

2. La Secció Administrativa del Tribunal de Batlles és competent per executar els actes administratius que siguin executoris, a instància de l'Administració o del poder públic que els ha dictat, quan no els executi la mateixa Administració o el saig. En aquests casos, el tribunal que ha d'entendre de la demanda d'execució es determina d'acord amb el que estableix l'apartat 5 de l'article 16.

3. El saig és competent per a l'execució en els supòsits previstos per la Llei del saig. El saig no és competent, en cap cas, per executar sentències que condemnin una Administració pública.

4. El control de l'execució duta a terme per l'Administració o pel saig correspon a la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles; el control de l'execució duta a terme per la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles correspon a la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Article 70. *Demanda d'execució*

1. L'Administració, l'entitat pública o la persona administrada que insti l'execució forçosa d'una resolució dictada per la jurisdicció administrativa que no hagi de dur a terme el saig, d'acord amb la Llei del saig, ha de presentar una demanda d'execució davant del tribunal competent.

2. La demanda d'execució es presenta mitjançant un escrit en què s'ha d'identificar la persona o l'Administració pública contra la qual es demana l'execució. La demanda s'ha d'acompanyar d'una còpia de la resolució que es pretén executar, i se n'ha d'acreditar la fermesa.

3. Si la demanda d'execució reuneix els requisits necessaris per a l'admissió, el tribunal despatxa l'execució; en cas contrari denega el despatx de l'execució. En qualsevol dels casos, aquesta decisió pren la forma d'un aute, que és susceptible de recurs, d'acord amb el que estableix l'article 75.

4. L'execució es regeix per les normes del procediment civil, amb les adaptacions necessàries a la mecànica del procés contenciós administratiu, excepte en allò que està expressament regulat per aquesta Llei.

Article 71. *Execució contra l'Administració*

Si la sentència condemna l'Administració a pagar una suma de diners o a dur a terme una activitat determinada, en cas d'incompliment el tribunal pot adoptar les mesures necessàries perquè la decisió adquireixi l'eficàcia que seria inherent a l'acte omès, entre les quals l'execució subsidiària amb càrrec a l'Administració condemnada.

Article 72. *Multes coercitives*

En fase d'execució, el tribunal pot imposar multes coercitives d'un import comprès entre 500 i 2.500 euros a les autoritats, els funcionaris o els treballadors públics que incompleixin els seus requeriments, i reiterar aquestes multes fins a l'execució completa de la sentència. Aquestes multes coercitives es regeixen pel procediment previst a l'article 26.

Article 73. *Responsabilitat penal*

Les autoritats administratives poden incórrer en responsabilitat penal per incompliment dolós o culpós de les sentències de la jurisdicció administrativa. Amb aquesta finalitat, el tribunal administratiu que s'ocupa de l'execució de la sentència pot comunicar els fets al Ministeri Fiscal.

Article 74. *Incidents d'execució*

1. Mentre no consti en autes l'execució completa de la sentència, l'Administració pública, les altres parts en el judici i qualsevol persona que justifiqui un interès legítim, personal i directe, poden promoure un incident per resoldre qualsevol qüestió que es plantegi en l'execució. Per mitjà d'aquest incident no es poden introduir qüestions que afectin el contingut de la sentència, sinó únicament les relatives a l'execució de la sentència.

2. Quan es planteja un incident d'execució, el tribunal el trasllada a les altres parts perquè presentin les al·legacions escaients, en un termini comú de tretze dies hàbils. Quan sigui escaient, en el mateix escrit d'al·legacions les parts poden proposar les proves que considerin oportunes.

3. El tribunal practica les proves proposades que consideri procedents i, si escau, les altres que decideixi d'ofici, denega les que consideri improcedents, i les trasllada a les parts per a conclusions, en un termini comú de tretze dies hàbils. Transcorregut aquest termini, el tribunal resol l'incident mitjançant un aute, que ha de dictar en el termini de trenta dies hàbils. Quan no s'hagin practicat proves, el tribunal resol sense tràmit previ de conclusions.

Article 75. *Recurs contra els autes en fase d'execució*

Els autes dictats pel Tribunal de Batlles en matèria d'execució són susceptibles de recurs d'apel·lació, d'acord amb les normes de la secció tercera del capítol segon del títol III.

Disposició addicional primera. *Supletorietat del Codi de procediment civil*

En tot el que no estigui expressament previst per aquesta Llei, s'apliquen amb caràcter supletori les normes del Codi de procediment civil, adaptades a la mecànica del procés contenciós administratiu, en allò que escaigui.

Disposició addicional segona. Recursos en matèria electoral

1. Els recursos contra les decisions dels comuns que inclouen o exclouen alguna persona en les llistes electorals es regeixen per la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.
2. Els recursos contra les disposicions i resolucions de la Junta Electoral segueixen el procediment previst per la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.
3. En els supòsits als quals fan referència els apartats precedents, les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen amb caràcter supletori.

Disposició addicional tercera. Recursos en matèria d'immigració

Els recursos contra les taxes en matèria d'immigració es regeixen per aquesta Llei, però tots els altres recursos contra resolucions i actes administratius en matèria d'immigració es regeixen, amb caràcter principal, pel procediment especial previst en la Llei qualificada d'immigració; les disposicions d'aquesta Llei s'apliquen amb caràcter supletori.

Disposició transitòria. Normes processals transitòries

1. Els processos judicials que a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei s'estiguin tramitant en primera instància se seguiran substanciant d'acord amb les normes processals vigents amb anterioritat, fins a sentència, però l'eventual recurs d'apel·lació i l'execució es regiran per les normes d'aquesta Llei.
2. Els processos judicials que a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei s'estiguin tramitant en fase d'apel·lació, o en recurs de revisió o de nul·litat d'actuacions, se seguiran substanciant d'acord amb les normes processals vigents amb anterioritat, fins a sentència, però l'execució i els eventuais recursos extraordinaris es regiran per les normes d'aquesta Llei.
3. En els processos judicials que a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei es trobin en període d'execució, seguiran el seu curs les actuacions ja iniciades, però el tribunal, a instància de part, pot aplicar en endavant les normes d'aquesta Llei.

Disposició derogatòria

Es deroguen totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquesta Llei. En especial, es deroguen:

1. El text refós de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, del 15 de novembre del 2019, aprovat per decret legislatiu de l'11 de desembre del 2019.
2. Els articles 138 a 187 del text refós de la Llei transitòria de procediments judicials, aprovat per decret legislatiu del 5 d'octubre del 2016.

Disposició final primera. Modificació de la Llei qualificada de la justícia

1. Es modifica l'article 49 de la Llei qualificada de la justícia, que queda redactat de la forma següent:

“Article 49

1. El Tribunal de Batlles, quan actua col·legiadament, està format per tres batlles. Els debats són secrets i les decisions s’adopten per majoria. La redacció de la sentència pertany al batlle ponent.

2. En matèria civil, contenciosa administrativa i de menors, els processos són resolts per un sol batlle, amb independència del procediment d’acord amb el qual s’hagin de substanciar i que estableixin les lleis aplicables.”

2. Es modifica l’article 97 de la Llei qualificada de la justícia, que queda redactat de la forma següent:

“Article 97

Davant de totes les jurisdiccions i en tots els procediments, és preceptiva l’assistència i la intervenció lletrada, prestada per un advocat inscrit en el Col·legi d’Advocats d’Andorra, llevat que una norma legal estableixi expressament el caràcter facultatiu de la seva intervenció en el procediment de què es tracti. Se n’exceptuen els procediments penals seguits per contravencions, en els quals la intervenció d’advocat és facultativa.”

Disposició final segona. *Caràcter de Llei qualificada*

La disposició final primera, que modifica la Llei qualificada de la justícia, té caràcter de Llei qualificada. La resta de les disposicions d’aquesta Llei tenen caràcter de Llei ordinària.

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000*

1. Es modifica l’apartat 1 de l’article 2 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, el qual queda redactat com segueix:

“Article 2

1. Són taxades les actuacions i els procediments que es determinen en els articles subsegüents, en el marc de la jurisdicció civil en general, contenciosa i voluntària, així com de les reclamacions derivades de la responsabilitat civil en els judicis penals. [...]”

2. Es modifica l’article 3 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, el qual queda redactat com segueix:

“Article 3

1. És obligat tributari de la taxa el peticionari del servei prestat per l’Administració de justícia, sense perjudici d’allò que posteriorment disposin les resolucions judicials fermes respecte a la imposició de les costes.

2. Des del punt de vista subjectiu, estan, en tot cas, exempts d’aquesta taxa:

a) Les persones a les quals s’hagi reconegut el benefici de la defensa i l’assistència tècnica lletrades gratuïtes d’acord amb la seva normativa reguladora.

b) El Ministeri Fiscal i l’Administració general.

3. Per raó de la matèria, no estan subjectes a taxa judicial els procediments de protecció de drets fonamentals i els procediments en matèria de seguretat social.

4. El pagament de la taxa el pot efectuar la representació processal o l’advocat en nom i compte del subjecte passiu.

5. La taxa té, a tots els efectes, la consideració de costes judicials.”

3. S'introdueix un apartat 2 a l'article 4 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, el qual queda redactat com segueix:

"Article 4

1. Constitueix la base de tributació de la taxa la quantia econòmica de l'afer sotmès a la jurisdicció, sempre que en tingui i sigui determinada o determinable. Altrament és aplicable una taxa de quota fixa.

2. En cas d'acumulació d'accions, la quantia ve determinada per la suma del valor de totes les accions acumulades."

4. Es modifica l'article 6 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, el qual queda redactat com segueix:

"Article 6

Els obligats tributaris han d'autoliquidar la taxa d'acord amb el model oficial d'autoliquidació que estableixi reglamentàriament el Govern i l'han d'ingressar directament al compte que determini el Ministeri de Finances.

Els justificants del pagament de la taxa, d'acord amb el model oficial, degudament validat, han d'acompanyar qualsevol escrit processal mitjançant el qual s'efectuï el fet imposable d'aquest tribut. La taxa es considera liquidada i ingressada a tots els efectes i sense solució de reembossament.

Feta la verificació prèvia i en cas que no s'hi adjunti el justificant esmentat, el secretari judicial ha de requerir el subjecte passiu perquè aporti o corregeixi la liquidació en el termini de deu dies hàbils. L'absència d'aportació del justificant o no esmenar la deficiència després del requeriment del secretari judicial dona lloc a la inadmissió de l'escrit.

En el cas de reclamacions derivades de la responsabilitat civil en els judicis penals, la liquidació de la taxa es fa en el moment de la sol·licitud d'execució de la sentència, i el pagament, en el moment de l'execució de la sentència."

5. Se suprimeix l'article 7 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000.

6. Se suprimeix l'article 8 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000.

7. Es modifiquen els apartats 1 i 2 de l'article 9 de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, modificat per la disposició final quinzena de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, el qual queda redactat com segueix:

"Article 9

1. Queden subjectes a la taxa judicial totes les actuacions processals que es materialitzen en qualsevol classe de procediment en virtut dels escrits següents:

- a) Oposició a la sol·licitud de diligències preliminars.
- b) Oposició a la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova.
- c) Oposició a la prova anticipada.
- d) Sol·licitud de mesures cautelars i oposició a les mesures cautelars.

- e) Demanda i reconvenció.
- f) Petició inicial en el procediment d'injúnció.
- g) Sol·licitud de mesures provisionals regulades a la Llei qualificada del matrimoni.
- h) Recurs d'apel·lació i recurs d'adhesió.
- i) Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig o del notari.
- j) Demanda de revisió.
- k) Sol·licitud d'execució de les costes processals i impugnació de la taxació de les costes processals.
- l) Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries.
- m) Oposició a l'execució forçosa.
- n) Impugnació dels actes d'execució del saig i de les actuacions o diligències del notari.
- o) Oposició a la petició de liquidació.
- p) Sol·licitud de jurisdicció voluntària, sempre que hi intervingui l'autoritat judicial.
- q) Actes de subhasta judicial.

2. També queden subjectes a la taxa judicial les peticions de certificat de qualsevol tipus, llevat dels d'assistència a actes judicials, de legalització de documents i d'obtenció de còpies simples en paper. Les administracions públiques estan exemptes de la taxa judicial per la petició de certificat de qualsevol tipus.”

Disposició final quarta. *Textos consolidats*

S'encomana al Govern, en els termes previstos a l'article 116 del Reglament del Consell General, que en el termini màxim de sis mesos des de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, presenti al Consell General el projecte de consolidació de la Llei qualificada de la justícia i de la Llei de taxes judicials, del 22-6-2000, amb la incorporació de totes les modificacions que s'hi han produït.

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor*

Aquesta Llei entrarà en vigor en el termini de sis mesos a comptar de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.